

Dinteloord c.a.

Den 16^{den} Mei 1896 bezocht ik de gemeente Dinteloord. Per trein tot Roosendaal, alwaar ik een rijtuig vond, kwam ik om 10.30 te Dinteloord aan. De harmonie kwam mij te gemoet, bleef, tijdens mijne aanwezigheid te Dinteloord, studeken voor het Raadhuis uit, voeren, en bracht mij later weer weg tot buiten de kom der gemeente.

Met het Dagelijksch bestuur besprak ik den toestand der arbeidende klasse; vervolgens gaf ik audientie aan pastoor en dominee en hoofd der school, waarna ik mij weder ontrent verschillende zaken, de gemeente betreffende, door Burg. en Weth. liet voorlichten, tot het oogenblik, dat het uur van vertrekken geslagen was. —

De gemeente maakt een aangename indruk: de Dorpskerk, zijnde een watergang van den Oude Drienslandsche polder van breedte vaart in het midden, waar langs een door de gemeente in 1836 van Nijksolange in aangelegd rij boom, dan een zeer breede straat aan weerszijden en vervolgens de heizen. —

De burgemeester had mij per telegram een ontbijt aangeboden, waarvoor ik echter bedankt had.

De administratie van den secretaris was nogal ordelijk. Hetzelfde kan gezegd worden van die van den ontvanger, al hield deze er ook eene eigenaardige wijze van boekhouden op na, ten gevolge waarvan fouten moeilijk ontdekt konden worden. Op een en ander werd den ontvanger gewezen.

Den 30 Augustus 1900 kwam ik weer in Dinteloord. Van B. en W. vernam ik, dat de gronden meestal in eigendom toebehooren aan uitwonende eigenaren. Het Kroondomein heeft daar o.a. 14 haeven; bij iedere haef ligt ruim 50 hl. A. grond. — Pachtmeester van het kroondomein is de heer Graeneweld te Roosendaal. In 1875 werd de oude boeren ± f 450 per hl. A. betaald; die pacht liep af tot 1895 toen ± f 550 per hl. A. betaald werd. — Sinds loopt de pacht weer op, en wordt thans f 600 per hl. A. betaald. Volgens B. en W. mocht de overnaach daarvan niet gezocht worden in het feit, dat het den boeren thans beter gaat dan vroeger, maar weeten daarin, dat de

Dinteloord c.a.

boerenzoons gaarne willen proceuren, en dan eene plaats, die openhart, tegen elkaar opdrijven. Zij rekenen er dan op, dat, wanneer zij later de pacht niet mochten kunnen betalen, hen van het onbrekende pachtsoort vrijtschelding zal worden verleend.

De gronden te Dinteloord worden volgens B. en W. van goede kwaliteit zijn, 35.000 V.l. Beetwortels per Zl. A. is eene normale opbrengst. Er worden veel beetwortels verbouwd; in 1900 wordt door fabrikanter f. 9.50 per 1000 V.l. besteld; er wordt f. 70.- per Zl. A. voorschot gegeven. De boeren maken de beetwortels rieden, opdoen en aan het schip leveren.

De zedelijkheid der bevolking laat volgens B. en W. veel te wenschen over; het is volgens hen eene zeldzaamheid, wanneer er een huwelijk volbraken wordt, dat geen wed. is. Er werden in 1899 zes en twintig huwelijken gesloten; het zou dikwijls zeer veel moeite kosten, om den man te bewegen het meisje, dat zich aan hem had gegeven, te trouwen.

In alle stonden is het eene zeldzaamheid, wanneer de moeder haar kind kan voeden; volgens de doctoren wordt dit veroorzaakt, door dat de individuen in levenskracht achteruit gaan. — De kinderen worden dan met de flesch gevoerd; de sterfte is als dan buiten gewoen groot. De welhouder Breure verwekte 10 kinderen, van welke er nog slechts 3 over zijn; de wet. houder Vogelhaar kreeg 10 kinderen, van welke er hem slechts 1 overbleef; alle deze kinderen stierwen aan zoogenaamt „kopergroen“; geen enkel werd een jaar oud; de meesten ~~wederom~~ stierwen na 4 of 5 dagen; een enkele haalde de drie maanden.

Er zijn te Dinteloord twee doctoren gevestigd; van jaar tot jaar hebben zij om beurt de armen gratis. Zij zijn goede vrienden. — De oudste van de twee verwaart bij Holandermmer alie en pillen, en verdient daarin meer dan met zijn praktijk.

Op voorstel van den tegenwoordigen welhouder Breure (die op eene haave van het kroondomein woonde, en te verstaan gaf dat de rentmeester hem het vel over de ooren haalde)

Dinteloord c.a.

werd voor ± 20 jaar te Dinteloord een paardenmarkt a.p. gericht; die markt bleef zeer; in 1899 kwamen er 600 paarden op de markt.

Door dat er niemand op mijne audientie verscheen, had ik tijd, om met B. en W. naar het Dintelsas te gaan en dat in voegenschoum te nemen. — Het Dintelsas werd in 1820 gebouwd, en beantwoordt in het geheel niet meer aan de behoeften van den tegenwoordigen tijd. — Door dat de schepen steeds groter worden, zou er, volgens den sasmeester, over 10 jaar geen enkel schip meer kunnen geschikt worden. Men kan thans schepen schutten van go voet = 20' 11/2 meter; de grootere schepen moeten geschikt dooreen in de tien minuten, wanneer het water buiten en binnen even hoog staat.

Men verlangt in Dinteloord zeer naar eene tramwielbinding met Willemstad, en vandaar via Numeris dorp met Rotterdam; aan eene verbinding met Steenbergen en de Noordbrabantse steden heeft men niet. — Men betreefde het zeer, dat G. S. de plannen van de Rotterdamse tramwegmaatschappij (plan Guichard) niet hadden gesteund.

Den 26 April 1904 kwam ik weer in de gemeente. Ik reed er in anderhalf uur van uit Roosendaal heen, en bezocht dienselfden dag later nog de gemeenten Willemstad en Sijnaart.

Oude Dintlandsche polder werd in 1605 ingedijkt; de Amapol. der in 1755.

De Mariapolder behoort heelmaal aan domein; de Voringspolder polder ~~voor de helft~~ grootendeels; de Amapolder van de helft.

De kerk te Dinteloord werd in 1693 gebouwd, en grootendeels betaald door Willem III den Koning van Engeland; het Engelsche de vier staater nog voor: *Glouney soit qui mal y pense*.

Oorspronkelijk (na de indijking) waren de bacheleryen 75 gemet ~~gras~~, thans meestal van 120 tot 150 gemet. — Om p. adrollen, heeft een boer een bedrijfshapitaal van ± f. 15.000 noodig. Op de meeste boerderijen staan 9 werkschappen, van welke 2 à 3 balen worden gebruikt. — In de gemeente worden 450 Zl. A. met suikerwortels bereid; de helft van het gewicht der suikerwortels keert als pulp in de gemeente terug. De prijs der

Dinteloord e.a.

pulp is op het oogenblik zeer duur, f 4 per last = 2000 kg. Pulp wordt swinders aan het vee gevoerd, met lijnkoek van Dayvis (uit de Zaan) ad f 130 de 1000, of met Amerikaanse lijnkoek ad f 80 de f 1000 kg. is het een uitstekend veevoeder.

De pachtprizen van het land staan op ± f 60 de hl. A. — Er is een nieuwe dokter te Dinteloord gekomen; de arts van den Kloek; deze drvingt de moeders om hare kinderen zelve te vreden; sinds dien is de kindersterfte opgehouden, en hoort men niet meer van het „koperoproen“.

Drie bijzondere scholen: eene bewaarschool + zusterschool voor meisjes; — en eene christelijke gereformeerde school voor jongens en meisjes.

Ziehoofdingponderings valt in de smaak van de menschen. — Een drietal verordeelingen voor schoolverzuim doet leerplicht, met thans een opvolgen.

De Oud Frincklandsche polder werd in 1605 ingedijkt. De oehoren en goesen behoorden destijds aan den Prins van Oranje; ^{een afschrift van} de laatste brief van den Frincklandschen polder kreeg ik van den secretaris van Dinteloord ter inzage; ik zocht hem den 11 Mei 1904 dat stuk met een beleefd bedank briefje terug.

Den 13 Juni 1900 kwam ik weer in de gemeente; ik had tevoren Kees Vosferme bezocht; ook stampers got reed ik later in vijf keubier naar Naasendael terug.

Voor de auditie hadden zich aangemeld de akers van Viel Schuur, sinds een jr ongeveer in Dinteloord gevestigd; hij nam daar de pachtelijke baan van Torenhout over, en schen over de financiële resultaten niet tevreden; hij zal verma. delijke nog wel eene andere standplaats zoeken; — en de pachtloover zijn kapelaan, beide sinds kort in Dinteloord ge. plaatst; ze kwamen eenwoudig eenne opwachting maken.

De bevolking van Dinteloord is voor 2/5 Katholiek en voor 3/5 Protestant; het grondbesit is voor ruim de helft in Noomsche handen; doch zijn er van de elf Raadsleden maar twee Katholiek; vele arbeiders-kiezers zijn Protestant. N. en W. geloofden wel, dat de Protestanten die twee raadszels van de Noomschen zouden laten; maar zelden

Dinteloord e.a.

waren ze daarvan niet.

Sinds een jr bestaat er eene bepaling in de gemeentelijke politie verordening, volgens welke de hiekenbare maeten gremigt worden van slib enz, alvorens men daarmee van het land op den weg komt. Die verordening had dus gedurende een campagne gewerkt, en had tam goed voldaan, zandere oerleiding te geven tot overwegende bezwaren; proeessen verbaal bekeefden niet te worden opgemerkt. Er mocht echter op gelet worden, dat het over het algemeen tijdens die bieten campagne moer droog weer was, zot dat de hieven niet erg viel werden; men verbrouwe zelden, dat de verordening ook in een nat jaar goed zou voldaan. — Het reinigen van een haer neemt ongeveer drie minuten.

De pachtprizen loopen thans weer op; er maekt thans van f 62 tot f 65 per hl. A. betaald worden.

Waar ekkare ~~brunzen~~ graaien er 32.000 kg. hieken per hl. A.; de boeren contracterden voor de campagne 1900 tegen f 12. — de 1000 kg.; het voorschot bedraagt nog steeds f 40 per hl. A.

De gemeente maekt ± 12 K.M. karren weg onderhouden; oestijds waren dat kleiwegen; ^{van} de rentmeester van het kroon domein liet die wegen door de aanwonende pachters verkarden, en wist toen gradaban te krijgen, dat de gemeente die wegen in onderhoud overnam. — ^{van} Dieken werden er destijds niet verbouwd; ^{van} zwaar vervoer hadden die wegen niet te lijden; ze dienden vooral, om 's Zondags met een schoon rijtuig ^{aan} de kerk te kunnen komen; gemeente had daarvoor ^{dekkend} tegen het overnemen der onderhouds last geen bezwaar; ze kon niet voorzien, wat van stap ze daaraan later zou hebben.

Lebrek aan drinkwater daek zich herhaaldelijke ge. vaelen; in bouwverordening is thans voorgeschreven, dat geen huis mag gebouwd worden, offer moek eene gemeet. selde regentale van minstens 1 hl³ inhoud gemiddeld wor. den. — ^{af} Anderwey zal de toestand dus wel verbeteren; op het oogenblik is het nog lang niet wat het zijn moet. —

Zelvroemd architectur verschaft 's winters beuwerk aan vrouwen en meisjes bij wege van werkverschaffing; voor een loof wal, doch verbreed is, wordt 3 cent betaald; af die manier kan ± 30 cent daarop verdiend worden.

Dintellood c.a.

De paardenmarkt blijft goed gaan, maar was dit jaar niet druk, door dat die op Thursday Binksterdag viel. - De regeling der markten is deze, dat de eerste dag markt is te Dintellood, de tweede te Willemstad en de derde dag te Numansdorp; de koepelui reizen dan van de ene markt naar de andere; vele paarden dito. - Van daar dat die markt niet kon verrek worden; het eenige, dat men had kunnen doen, was de markt niet te laten doorgaan; maar daaromde meende men in de toekomst de markt hervaat te doen. -

Men koopt nog altijd op een traam naar Willemstad om gemakkelijker naar Rotterdam te kunnen komen. Maar Verdijk mij vertelde, zou de secretaris zich geheel normaal meer zijn; hij zou aan het malen zijn.

Den 11 April 1912 kwam ik weer in Dintellood, tevoren was ik in Steenbergse geweest, later bezocht ik nog Fijnant. Hij deed den tocht per auto, van uit Kroesendaal.

De gemeentesecretaris Herselman kwam bedanken; hij kreeg de Varsen orde toen hij 50 jr gemeente ambtenaar was. Verder ontving ik nog de Klerck, secretaris van de coöperatieve Beetwortelsuikerfabriek, en hoort gaarne hiergemeester van Dintellood geworden, waarvoor hij door mij ook was aanbevelen. Omrent de suikerfabriek vertelde hij mij, dat er 4000 aandelen zijn van f400, waarop f100 is bestort; er werden twee obligatieleningen gestaten, een van negen ton, en een van drie ton.

Per aandeel moet jaarlijks geleverd worden minstens 15000 en meestens 25.000 k. l. suikerwortels

In 1911 werden verovercht 119 millioen k. l. bieten; de fabriek heeft een capaciteit van 1.2 à 1.3 millioen k. l. bieten per dag; die capaciteit is te klein; als de winter vroeg was ingevallen, dan zouden voor een half millioen bieten tekort zijn, en daardoor waardeloos geworden. Daarom zal de capaciteit der fabriek worden uitgebreid tot 1.6 millioen bieten per dag; dan kan men 120. millioen k. l. bieten onstreeks half December vernuut hebben, wanneer de campagne in de tweede helft van September begint. -

Dintellood c.a.

Voor de campagne 1911 hadden de suikerfabrikanten een het algemeen gecontracteerd tegen f13.50 de 1000 k. l. bieten. - Aan de aandeelhouders van de fabriek te Dintellood kon terug worden uitgeleend f16.75 + f3.33 = f20.08 per 1000 k. l. Zij hadden per aandeel een verplichte aflossing; de verplichte afschrijving en assurantie f35.27 te betalen; maar male zij per aandeel 15000 of 25000 k. l. bieten geleverd hadden, bedraeg de netto opbrengst van de 1000 k. l. bieten dus f20.08 - $\frac{35.27}{15}$ of f20.08 - $\frac{35.27}{25}$; zij mochten dus minstens eenige f10.50 netto voor 1000 k. l. bieten. - Verplichte aflossing op de grote obligatie lening f1.000, en op de kleine obligatie lening f5000. - Verplichte afgeschreven huud op gebouwen en machine rieu f75.000; extra werd afgeschreven f200.000. - De fabriek staat er dus op het oogenblik prachtig voor. - In de stormnacht van 30 September 1911 werd + f30.000 stormschade geleden.

Vertrouwen in het Venambt Kroesendaal - waaronder Dintellood ressorteert - is de heer Praenereldt, warden te Breda.

Bachtprijzen voor kroon domein haeren f60 of f65 per h. t.; voor de gebouwen wordt niets gerekend; de huur van een haet seel ± f15.000 kasten; gewone reparaties voor rehering van den pastier; buitengewone reparaties - een nieuw dak, een nieuwe muur in een schuur voor rehering van kroon domein. - Van de verschillende polders, waarin de domein haeren liggen, is de Anna polder de beste; dan volgt de Maria polder, en dan eerst de Koningspoord polder. -

Bij bietencultuur krijgen de boeren f70 voorschot per h. t. daarvoor moeten zij alles doen; tot zelfs ^{de bieten} ~~de bieten~~ laden in de schepen; - zij krijgen van de fabrikanten alleen het 2caisraad. -

De bieten gaan met de wortels heel diep, soms 3 meter; ze open niet weder dan de mel. Ze kunnen niet verplant worden; dan groeien ze niet meer; in tegenstelling met de mangelwortels, die zeer goed verplanten kunnen worden.

Dinteloord c.a.

Strafverordening op het reinigen der bierenharren, als die uit het land komen, wordt niet gehandhaafd; is te lastig voor de harenverders.

Er komen heel wat schepen door Dintelsas binnen; in 1911 ± 4800

Bevoorende markten blijven op aard gaans; des Maandag ochtends (= vóór twaalf uur) is er poldermarkt te Steenbergen en te Klundert; des Maandagmiddags (= na twaalf uur) te Dinteloord; des Dinsdags te Willemstad; en des Vrijdags te Vissersdorp.

In draagen zomer van 1911 zou er gebrek aan drinkwater gekomen zijn, als men geen drinkwater aan de seiker fabriek had kunnen halen; daar kwam uit noordenputten voldoende drinkwater. —

Het water in de slak (Dintel) was zout; door dat de waterstand zoo laag was, liep de vloed op dat voorbij Noode Vaant; als er aan de Noode Vaant dus water ingeset werd, kwam er dus brak water op de Noode Vaant, en dat bedurf dan meer het water meer naar beneden op de slak.

Den 13^{den} Augustus 1914 kwam ik weer in Dinteloord; dienselfden dag bezocht ik nog Sijneart en Willemstad.

Men heeft groote verwachting van de aenhangige locaalspoorweg plannen; daardoor zal de gemeente eindelijk uit haar isolement verlost worden.

Mochten de drinkwaterplannen van Dr. Jenny de Beerman verwezenlijkt kunnen worden, dan zou de gemeente daarvoor grootelijks gebaat worden.

De dorpskreek is feitelijk een open riool; aangzien die kreek de afwatering vormt van den aalen Drinslandschen polder, kan die niet gerioleerd worden.

De haven heeft geen voldoende afmetingen; hij is te smal, om te kunnen uitgediept worden; daar blijven de kanten niet staan; is slechts bruikbaar voor kleine schepjes. De grotere schepen lossen langs de Dintel, alwaar een prograde los- en laad

Dinteloord c.a.

planaten zijn.

De grintwegen worden geleidelijk omgeboerd in steenlag wegen; ook deze zijn op den duur niet bestand tegen het bierenvervoer. — De politieverordening volgens welke de bierenharren moeten gereinigd worden, alvorens ze van het land den weegop rijden, kan zeer goed gehandhaafd worden; groot ^{moogt er zijn dat voor} bezwaar ~~andere~~ ^{andere} vinden de harenverders ~~daarvan niet~~ niet op.

De wegen, welke de Drinslandsche polder aenleijde, houden zich uitstekend.

De vluchthaven, welke het Vrij van Dintelsas laat maken, zal van zeer groot nut zijn.

De landbouwers maakten prachtige zaken; dat uit zich op allerlei wijzen. Zoo liet een hennepen asfornatie f55.000 bieden voor een in België staande elf fabriek, hennep; heb hier was voordien prijs niet te krijgen. — Bevalden uit Dinteloord gaan naar België en door dien hennep geëcht te worden; delgeld f300. —

De pachtprizen van de domein hoven, welke dit jaar uit de huur vielen ogingen met 50% naar boven; f 900 de hl. A.

Secretaris Hogenboom heeft met 1 October aenst. zijn ontslag; hij gaat, door busfeutenkomst van burgemeester B. B. B., als gemeente secretaris naar Emmen. — Blijbaer staat bij op zeer gespannen voet met het tegenwoordige gemeentebestuur; de burgemeester verdacht hem van smalkheden: hij zou nl. 10 k. g. kwatta in huis gehad hebben.

Burgemeester van Campen was blijbaer zeer tevre. den; naar het mij voorkwam, was de verhouding busfeuten hem en zijne webhouders goed te naemen.

Den 8 juni 1921 bezocht ik Dinteloord en Vissersdorp.

Ik vond twee nieuwe webhouders: de evenredige verbeurenwoordiging bracht 5 nieuwe raadsleden. Het het dagelijkse bestuur was het aangenaam praten; vooral met webhouder Snee, afkomstig

Dinteloord c.a.

van Opendrecht, de verhandeling van den burgemeester tot zijn beide welhouders scheft mij zeer goed.

Om in den woningnood te voorzien, werden 38 nieuwe woningen gebouwd; daar zijn er nog 20 te kort. Het Rijkspremie zullen er nu zes gebouwd worden.

Dinteloord zal water krijgen van de groote Waterleiding 11 p. f. En het bestuur zittende Dr. J. Weyerman, benevens de burgemeesters van Standdaardwijk, Oudenbosch, Loosdrecht en Dinteloord, de Heeren Cressio, Berends, v. Besouw en v. Campen. Elk kreeg eendeloos klachten te hooren over Dr. Weyerman, en over diens eigenmachtig optreden; men wilde het wel niet met rochel woordjen, maar ik kreeg toch geheel den indruk, dat men hem niet vertrouwde, en dat men hem geweldig opdraag zou krijgen zijn. Wat hij tot nu toe geprekeerd had, wilde men met 25 mille betalen, zoodra het eerste kraantje water gaf.

Het electrisch net werd aangebesteed voor f 50.000. — Voor de verbetering der straten is een escha bedrag niet gebruikt, dat men gaet verwerken, als electriciteit en waterleiding klaar zijn.

De onderwijshet 1920 zal aan gemeente jaarlijks f 10.000 escha kosten.

De coöperatieve suikerfabriek wordt ingericht voor een verwerken van 3.000.000 k. l. bieten per dag; er zijn thans 7000 aandelen uitgegeven; deze lenken van 20.000 tot 30.000 k. l. bieten. De fabriek zal dus ± 200.000.000 k. l. bieten te verwerken krijgen. —

Burgerij het een coöperatieve fabriek is, ontvangt de gemeente ^{geld voor} een dividend of continue belasting.

Voor de dachmeinhaven wordt de pachtprijs gebracht op f 130 tot f 140 per h. A. — Rentmeester is nog steeds de heer v. Raeneveldt te Breda. —

Voor welhouder Snee werd een coöperatieve vlasfabriek opgericht; 500 aandelen van f 500 waren op f 200 gestort. Vervolgens een obligatiebelegging van 4 ton, zoodat men met 5 ton begint te werken. Fabriek staat onder Steenberg, juist op de grens

Dinteloord c.a.

van Dinteloord. Een kleine 100 menschen vinden daar werk. Het schijnt, dat het vlasfabriekbedrijf, zoodat dat tot nu toe in ons land gevoerd wordt, erg achterlijk was; met name was de bewerking van het vlas veel te duur, en liet geen winstmarge. Het groote mechanische bedrijf moet al die kleine vlasfabrieken dood maken. Maar de vlasbouw, die anders ten doode was opgeschreven, blijft nu mogelijk.

De Raermbank „Dinteloord“ en de N.C. Waerenbank „Dinteloord“ zouden beiden een jaarlijksche omzet hebben van meer dan een millioen. —

Den 23 Juni 1925 kwam ik weer in Dinteloord; later op den dag ging ik nog naar Nieuw Vossemeer.

Een woningnood: met Rijkspremie werden nog 25 woningen gebouwd. — Bovendien bouwden ambachtslieden tal van woningen; aan spaarsame arbeiders verkoopen zij die dan weer tegen ± f 2300. —

De huishuren bedragen van f 2.85 tot f 3.35, benevens f 0.50 voor water uit de leiding, en f 0.10 voor den aanleg van de electriche installatie. De huishuren komen gelijk binnen, achterstand in het betalen komt niet voor.

Een schijf bij raadsverkiezingen.

Twee doctoren: van den Kloek en van Viel Scheuren v. d. Kloek is Protestant, v. Viel Scheuren Roomsch. Voeger hadden ze om de beurt ieder een jaar de armen predikijk; sinds v. d. Kloek zich misdraeg, werd v. Viel Scheuren daarmede voor goed belast op f 1300. —

Door den aanleg van de electriciteit en van de drinkwaterleiding is de toestand van de straten veel verslechterd, een afgeheel vernieuwing met dubbel behakte keien zou f 47.000 kosten. — Daar is niet aan te denken; met een f 10.000. — hoort men de aller noodzakelijkste verbeteringen aan te brengen. —

De haven naar de Dintel is thans vrij goed in orde; alle schepen beneden de 100 last kunnen daar gerepeld laden en lossen. —

Zouvel de wet op de vleschkeuring als die op de

Dinteloord c.a.

warenkering waren hoog noodig, en werken zeer nuttig.

Door de in gebruikstelling van de waterleiding heeft men de brandweer geheel nieuw kunnen installeren; daarbij heeft men zich in verbinding gedekt met de naburige gemeenten; door zelfde maten van begraeven, kraakp. liggende een kan men in geval van brand, elkaar helpen.

Electriciteitsbedrijf gaat vrij goed: licht 40 cent, kracht 25 cent; om het boeljaar niet met een nadeelig saldo te laten sluiten, betaalt de gemeente voor de straatverlichting 6 cent.

's Winters nog, de werkeloosheid; in den afgelopen winter \pm 50 werklozen van gemeentewege werd verschaft van begin Januari tot half Maart; 25 cent per uur.

De coöperatieve suikerfabriek verwerkte in laatste campagne 144.000.000 k. l. bieten; daar werken toen 1100 mannen en 25 vrouwen. In den zomer, wanneer de bruine suiker tot witte suiker geraffineerd wordt, werken er 560 mannen en 25 vrouwen.

Aandeelen 7000; ieder aandeel moet 20.000 k. l. bieten leveren, maar daarboven nog 10 tot 15.000 k. l. leveren. Dat gebeurt niet meer, als de suiker prijzen laag zijn. Maar als de suiker prijzen laag zijn, en daardoor de bietenbaan weinig loonend, dan wordt er niet meer geleverd dan de verplichte 20.000 k. l.

Om ook in den tijd van opdraaiende prijzen de fabriek aan voldoende bieten te helpen, werd besloten om nog 1000 aandelen uit te geven.

Door dat de coöperatieve suikerfabrieken alle haeren tot zich trekken, kan de Centrale suiker de $\frac{1}{2}$ geen voldoende bieten krijgen voor haar fabrieken. Daarom is zij bezig de haar toebehoorende fabrieken standaard te bouwen, St. Antoine, en Daverweld Bincken Co af te breken en naar Engeland te verplaatsen.

Een goed paar moet per gemet 15.000 k. l. bieten, deels per $\frac{1}{2}$ t. 137.500 k. l. geproduceerd worden.

Door autobusdiensten naar Naasendaal en naar Bergen op Zoom werd Dinteloord uit zijn isolement verlost; het zou men bitter graag een tram hebben vooral voor het goederevervoer.

Dinteloord c.a.

De coöperatieve vlasfabriek van den Kleer Sneep had moeilijke jaren; maar ze bleef bestaan, en zal er op den duur wel komen. Nuim 4000 aandelen van f500. — waerop f100. gestort; bevoordien een obligatieleening van 5 ton. — Ieder aandeel is verplicht jaarlijks 150 c. k. l. vlas aan de fabriek te leveren, de fabriek laat toe dat er meer geleverd wordt; dus hetzelfde systeem als bij de coöperatieve suikerfabriek. — Aanvankelijk zou de fabriek slechte zaken gemaakt hebben, omdat ze moest werken met ongeschoolde arbeiders; het product daalde daarom niet; thans zou alles beter gaan, terwijl bevoordien de marktprijzen beter zijn.